

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ РИЗИКАМИ

Водяницька Софія

Харківський торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

Науковий керівник

Литвиненко О. Д., к.е.н., доцент

Ризики існують на всіх етапах ланцюга виробництва та доставки товарів в логістичній системі. Вони можуть включати політичну нестабільність, зміну курсу валют, можливостей перевізників, строків зберігання продукції та попиту з боку споживачів. Мінімізація логістичних ризиків підприємства – одна з найважливіших задач будь-якого підприємства зорієнтованого на успіх.

Ці питання знаходяться у фокусі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних учених, таких як: С. Бай, С. Гринкевич [1], О. Іляш [1], М. Карпунцов, Н. Кондратенко, Н. Коцеруба, Н. Краснокутська, В. Лачкова [2], Н. Лихач [2], А. Мазаракі, С. Матвій, М. Олексюк [1], О. Ольшанський [3], Е. Савоскіна [2].

Аналізуючи думки вітчизняних вчених можна зробити висновок, що розвиток логістичного управління в Україні залежить від багатьох як позитивних, так і негативних чинників, зовнішніх і внутрішніх проблем, серед яких найбільш важливими є саме зовнішні [1]. До них відносяться, по-перше, кризовий стан економіки в цілому, низька купівельна спроможність населення, недостатній рівень інвестиційної активності, фінансова криза.

По-друге, через те що в Україні тривалий час не оцінювалося належним чином значення сфери обігу, яка в концепції логістики відіграє визначальну роль, повільно розвивався рух товарів на засадах логістики.

По-третє, розвиток ринкової інфраструктури (систем дистрибуції товарів, комунікацій, транспортних мереж) в Україні відбувається уповільненими темпами і перебуває на нижче середнього світового рівні.

Аналіз і оцінювання ризику логістичної діяльності передбачає визначення ступеня можливості виникнення ризику і величини втрат. Розрахунок і аналіз ризиків у такому випадку, як правило, передбачає такі етапи [2]:

- моделювання наслідків кожного фактора ризику;
- визначення реальної (прогнозованої) можливості появи кожного фактора ризику і втрат від нього у вартісному вираженні;
- часовий розподіл ризиків (з огляду на те, що багато ризиків сконцентровано на початкових етапах реалізації проекту (ризикової ситуації) і зникають із наближенням до завершення робіт);
- побудова структурно-елементної моделі факторів ризику з ідентифікацією кожного фактора і його кількісною оцінкою;
- ранжування факторів ризику за значущістю і вибір загрозованих ризиків;
- створення бази (банку) даних по аналогічних операціях (проектах) про прийнятність того чи іншого рівня (фактора) ризику;
- вибір альтернативних критеріїв для вироблення стратегії управління ризиком;

- максимізація ліквідності;
- максимізація прибутковості для фіксованих рівнів ліквідності і ризику;
- мінімізація ризику для фіксованих рівнів ліквідності і прибутку (рентабельності).

На основі ретельного аналізу матеріальних потоків та причин збоїв в роботі, що відбувалися в минулі періоди, здійснюється кількісне та якісне оцінювання ризиків, після чого розробляється модель логістичної системи. Якісне оцінювання дає змогу виявити області прояву ризику, а кількісне – оцінити величину ризиків у числовій формі.

Системний підхід до аналізу ризиків в логістиці як загальний методологічний напрям у науці дає змогу провести глибокий аналіз усіх сторін діяльності суб'єктів логістичної діяльності з точки зору їх підпорядкованості загальній стратегії розвитку бізнесу, інтересам акціонерів, менеджерів та інших пов'язаних груп, комплексний аналіз результатів діяльності, а також відповідності отриманих результатів поставленим цілям і завданням, наявному потенціалу розвитку [3]. Висока ступінь ризику логістичної діяльності підприємства призводить до необхідності пошуку шляхів його зниження. Коли говорять про необхідність урахування ризику в певному виді економічної діяльності (певному проекті), мають на увазі інтереси суб'єктів, котрі беруть у ньому участь: замовника, інвестора, виконавця (підрядника) чи продавця, покупця, а також страхову компанію.

Отже, для ефективного функціонування та стійкого розвитку підприємств в умовах нестабільності й невизначеності необхідно застосовувати системний підхід щодо управління ризиками логістичної діяльності. Це дозволить виявляти резерви щодо підвищення ефективності управління бізнес-процесами та науково обгрунтовано розробляти план заходів, спрямованих на оптимізацію часу, мінімізацію витрат на організацію логістичної діяльності, раціональне використання ресурсів, забезпечення вимог до якості надання логістичних послуг у ланцюзі поставок продукції, трансформацію партнерських взаємовідносин, гнучке реагування на зміни в ринковому середовищі.

Література

1. Теорія та практика управління ризиками підприємств торгівлі фармацевтичного ринку України : монографія / О. Ф. Іляш, С. С. Гринкевич, М. І. Олексюк. – Львів : ФОП Бадікова Н. О., 2015. – 185 с.

2. Савоскина Е. В. Управление рисками с помощью оптимизации логистической системы [Електронний ресурс] / Е. В. Савоскина. Н. А. Лихач // *Universum : Экономика и юриспруденция*. – 2016. – № 3 (24). – Режим доступу : <http://7universum.com/ru/economy/archive/item/2980>. – Станом на 01.03.2021. – Назва з екрана.

3. Ольшанський О. В. Аналіз методів удосконалення бізнес-процесів підприємств торгівлі / О. В. Ольшанський // *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. – 2019. – № 2 (107). – С 104-110.